

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	7621200996
Dátum vydania rozhodnutia:	15.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7621200996.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej vo veci starostlivosti o maloletého B. H., narodeného XX. A. XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálny vecí a rodiny Spišská Nová Ves, dieťa matky: M. H., narodenej X. X.C. XXXX, E., N. X, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou AK Berčo, s.r.o., Spišská Nová Ves, J. Hanulu 19, IČO: 54 329 281 a otca: E. S., narodeného XX. A. XXXX, E., D. XXX/XX, právne zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Tauberom, Spišská Nová Ves, Stará cesta 3139/6, IČO: 51 151 227, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 6P/22/2021, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. januára 2024 sp. zn. 24CoP/57/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom č. k.: 6P/22/2021-319 zo dňa 26. septembra 2022 vo výroku I zastavil konanie o návrhu otca na zníženie výživného na mal. B. H., nar. XX. XX. XXXX. Výrokom II zamietol návrh otca na udelenie súhlasu za matku maloletého dieťaťa na zmenu priezviska maloletého B. H., nar. XX. XX. XXXX z priezviska "H." na priezvisko "S.". Výrokom III rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým B. H., nar. XX. X. XXXX každý párny týždeň od soboty od 9.30 hod. do nedele 17.30 hod., pričom tento režim sa neuplatní počas letných prázdnin kedy je otec oprávnený stretávať sa každý rok s maloletým od 1. 7. od 9.00 hod. do 10. 7. do 18.00 hod. a od 15. 8. od 9.00 hod. do 25. 8. do 18.00 hod. a počas vianočných sviatkov každý nepárny rok od 23. 12. od 15.00 hod. do 28. 12. do 17.00 hod. a v čase Veľkonočných sviatkov každý rok na Veľkonočný pondelok od 9.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že v čase určenom ako začiatok styku je otec oprávnený si mal. dieťa vyzdvihnúť v mieste bydliska matky a matka je povinná dieťa na stretnutie s otcom riadne a včas pripraviť a odovzdať otcovi a v čase určenom ako koniec styku je povinný otec mal. dieťa v mieste bydliska matky riadne a včas odovzdať. Výrokom IV rozhodol, že otec je oprávnený po troch

mesiacoch od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku stretávať sa s maloletým B. Nemcom, nar. 18. 6. 2018 každý nepárny týždeň od stredy od 15.00 hod. do nasledujúceho dňa do štvrtku 8.00 hod., kedy otec maloletého vyzdvihne z predškolského zariadenia a nasledujúci deň ho odovzdá do predškolského zariadenia, ktoré maloletý navštevuje. Výrokom V zmenil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 12P/114/2019-101 zo dňa 4. 6. 2020 v prvom výroku tohto rozsudku. Výrokom VI rozhodol, že Slovenská republika nemá voči účastníkom tohto konania nárok na náhradu trov konania spočívajúcu v trovách znaleckého dokazovania. Výrokom VII rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

1.1 Otec maloletého B. sa návrhom doručeným súdu dňa 22. februára 2021 domáhal, aby súd udelil za matku dieťaťa súhlas otcovi na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého B. H. na priezvisko „S.“, ďalej sa domáhal zmeny rozsudku vo výroku o úprave styku otca s maloletým dieťaťom tak, aby súd rozhodol, že otec je oprávnený sa s maloletým B. H. stretávať každý utorok a štvrtok od 15:00 hod do 18:00 hod a každú párnú nedeľu od 15:00 hod do 18:00 hod s tým, že matka je povinná dieťa riadne pripraviť a otec je povinný dieťa vyzdvihnúť a matke ho vrátiť pred bydliskom matky a zároveň sa domáhal zmeny pôvodne upravenej výšky výživného pre maloletého syna, tak že otec je povinný prispievať na výživu maloletého B. H. výživné vo výške 80 eur mesačne vždy k 20. dňu v mesiaci vopred k rukám matky s účinnosťou od 20. 02. 2021 a zároveň navrhol, aby súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoj návrh odôvodnil tým, že v súčasnosti sa styk otca so synom nerealizuje tak ako by sa žiadalo, nakoľko matka svojím správaním tento styk kazí a otec nemá tak možnosť užiť si čas strávený s maloletým dieťaťom.

1.2 Súd mal v konaní za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves, č. k. 16Pc/17/2018-68 zo dňa 06. 11. 2018, súd konanie o určenie otcovstva k maloleťmu B. H. zastavil, schválil rodičovskú dohodu o osobnej starostlivosti o maloletého a úprave styku otca s maloletým B., tak že maloletého B. H. zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená a povinná maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach. Otec bol oprávnený stretávať sa s maloletým B. každý týždeň, a to v pondelok a v stredu v čase od 15.30 hod. do 16.30 hod. za prítomnosti matky, v mieste bydliska matky. Súd zaviazal prispievať otca výživným vo výške 100 eur mesačne.

1.3 Následne rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 12P/114/2019-101 zo dňa 04. 06. 2020, súd zmenil a upravil stretávanie otca s maloletým B., tak že otec je oprávnený sa so synom stretávať každý utorok od 16.00 hod. do 17.30 hod. v mieste bydliska matky za prítomnosti matky, každý štvrtok od 16.00 hod. do 17.30 hod. v mieste bydliska otca za prítomnosti matky, a každú párnú nedeľu od 16.00 hod. do 17.30 hod. v mieste bydliska matky za prítomnosti matky s tým, že matka je povinná maloletého na styk s otcom riadne pripraviť. Stretávanie bolo upravené najmä s prihliadnutím na vypracovaný znalecký posudok č. 96/2019, ktorý vypracovala znalkyňa v odbore psychológia.

1.4 Súd vzhľadom na späťvzatie návrhu otca na zníženie výživného, s ktorým prejavila súhlas matka maloletého ako aj kolízny opatrovník konanie v tejto časti zastavil.

1.5 Vo vzťahu k návrhu otca na zmenu priezviska maloletého na „S.“ súd v bode 47 rozsudku uviedol, že v konaní mal za preukázané, že rodičia maloletého B. sa na jeho priezvisku dohodli, s tým že otec súhlasil so súčasným priezviskom maloletého dieťaťa. Otcom uvádzané tvrdenia, ktoré podľa neho odôvodňovali zmenu priezviska maloletého nepovažoval súd za relevantné a ako také sledujúce záujmy maloletého dieťaťa. Súd mal za to, že udelenie súhlasu za matku maloletého dieťaťa na zmenu priezviska nie je v záujme a na prospech maloletého dieťaťa, nakoľko maloletý je už vo veku kedy si svoju identitu ako aj svoje priezvisko uvedomuje, jeho priezvisko bolo rodičmi spoločne zvolené, pričom otec vyjadril písomný súhlas s terajším priezviskom maloletého syna. Taktiež ani súdom ustanovený znalec prípadnú zmenu priezviska maloletého nepovažoval v tomto čase a pri aktuálnych adaptačných a psychosomatických ťažkostiach maloletého za vhodnú. Súd na základe toho druhým výrokom návrh otca na udelenie súhlasu za matku maloletého dieťaťa na zmenu priezviska maloletého B. H. z priezviska „H.“ na priezvisko „S.“ zamietol.

1.6 K otázke úpravy styku otca s maloletým B. súd uviedol, že predchádzajúca úprava styku otca s maloletým synom reflektovala vtedajší vek dieťaťa, zohľadňovala konflikt medzi rodičmi, preto sa mal styk otca realizovať častejšie v kratších intervaloch, pokiaľ dieťa nepodrastie a pokiaľ otec nenadobudne viac rodičovských skúseností. Od poslednej úpravy styku uplynuli už viac ako dva roky, maloletý medzitým začal navštevovať predškolské zariadenie, a je vo veku, kedy už nepotrebuje byť neustále v prítomnosti matky a dokáže vzhľadom na svoj vek bez matky stráviť viac času. Vzťah medzi synom a

otcom zhodnotil aj súdom ustanovený znalec ako pozitívny, svojho otca má maloletý rád, je v jeho spoločnosti prirodzený, otca rešpektuje a prijíma ho, a čo je najpodstatnejšie, chce so svojim otcom tráviť čas. Vekom dieťaťa sa prirodzene zvyšuje potreba kontaktu s otcom, pričom na časovo dlhší pobyt u otca, najmä počas víkendu je už maloletý riadne schopný sa adaptovať. K výhradám matky ohľadom toho, že otec sa o maloletého nevie dlhodobejšie postarať súd uvádza, že otec doposiaľ nemal možnosť takejto zručnosti nadobudnúť, nakoľko styk prebiehal len na niekoľko hodín a za prítomnosti matky, nebolo však preukázané, že otec takejto zručnosti nie je schopný získať. K námietke matky ohľadom zdravotného stavu otca súd uviedol, že v konaní taktiež nebolo preukázané, že by otec dieťaťa, z dôvodu svojho zdravotného stavu nebol schopný sa o svojho syna počas realizácie styku bez prítomnosti matky riadne postarať, práve naopak. Otec si je plne vedomý svojho zdravotného stavu, pristupuje k svojej psychiatrickej diagnóze zodpovedne, pričom počas celého konania otec nevyjadroval negatívny postoj voči matke maloletého dieťaťa, aj napriek tomu, že matka počas celého konania bránila otcovi v rozširovaní jeho styku so synom. Aj napriek silnému emocionálnemu pripútaniu sa dieťaťa k matke, ktoré je zapríčinené správaním matky, je dieťa až prekvapujúco pozitívne nastavené k svojmu otcovi, čo súd vníma za dobré pre budúcu realizáciu styku otca s dieťaťom.

1.7 K matkou prekladaným lekárske správy ohľadne maloletého syna počas celého konania, súd uviedol, že tieto boli realizované a vychádzali z tvrdení matky a následného vyšetrenia maloletého. Už aj predchádzajúci znalecký posudok, ktorý bol nariadený v predchádzajúcom konaní, ktorým bol naposledy upravený styk otca s maloletým dieťaťom, nepovažoval otca maloletého dieťaťa za hrozbu pre svojho syna, tak ako sa to snažila matka celý čas v konaní tvrdiť. Aj v tomto konaní sa po komplexnom psychologickom vyšetrení rodičov a dieťaťa v konaní ustanoveným znalcom z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia, ktorého závery uvedené vo vypracovanom znaleckom posudku jednoznačne preukázali schopnosť otca sa o dieťa postarať, a zároveň z jeho záverov vyplýva aj pozitívny vzťah maloletého dieťaťa aj k svojmu otcovi. A práve tieto dve skutočnosti boli pre rozhodovanie súdu o zmene úpravy styku otca so svojim synom najdôležitejšie.

1.8 Matkou namietaná schopnosť znalca relevantne posúdiť otcove psychiatrické diagnózy a ich vplyv na stretávanie sa otca so synom a jeho schopnosť sa o syna riadne postarať boli zodpovedané aj samotným znalcom na pojednávaní, pričom súd v tejto súvislosti poukázal na tú skutočnosť, že súdom ustanovený znalec na základe ním vykonaných psychologických vyšetrení a zvolených vyšetrovacích metód a postupov, vedomý si otcových psychiatrických diagnóz, ktoré vyplývali jednak zo samotného tvrdenia otca, avšak najmä z predložených lekárske správy ambulantného psychiatra MUDr. F., psychiatrického oddelenia v F.P. a predchádzajúceho znaleckého posudku posudzoval komplexne schopnosť otca ako aj matky sa o dieťa postarať, v korelácii vzťahu dieťaťa k svojim rodičom na základe čoho dospel k tvrdeným záverom. Nakoľko znalec posudzoval okrem iného aj osobnostnú štruktúru otca, a to vlastnými metódami skúmania, mohol dospieť k ním uvedeným záverom v posudku, pričom to, že mal poznať o otcových psychických problémoch, nemali na závery znalca pri posúdení schopnosti otca sa o syna postarať negatívny vplyv, a tak mohol znalec dospieť k ním uvedenému tvrdeniu o neexistencii negatívneho vplyvu na otcovu schopnosť sa o dieťa postarať, na čo bol znalec riadne spôsobilý v tomto konaní.

1.9 Matkou navrhovanému vykonaniu znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychiatrie súd nevyhovelo, a to najmä z už vyššie uvedeného, nakoľko na zodpovedanie otázok ohľadne osobnostnej štruktúry rodičov, dieťaťa, ich vzájomného vzťahu a citových väzieb, so zameraním sa na povahové vlastnosti, intelektové predpoklady a schopnosť poskytnúť dieťaťu stabilné výchovné prostredie pre jeho ďalší vývoj je oprávnený a plne spôsobilý práve znalec v odbore psychológia, odvetvie poradenská psychológia. Otcove psychiatrické diagnózy sa nijakým negatívnym spôsobom neodrzakovali na v konaní ustanoveným znalcom, nadobudnutým vyššie popísaným poznatkom ovplyvňujúcim schopnosť rodiča postarať sa o svoje maloleté dieťa. Navyše súd poukazuje aj na lekárske správy od psychiatra MUDr. F. zo dňa 24. 04. 2019 a zo dňa 27. 04. 2021 z vyšetrenia otca, ktorý opakovane uviedol, že nie je dôvod predpokladať, že by sa otec o svoje dieťa nevedel postarať bez prítomnosti matky, nakoľko jeho stav neovplyvňuje jeho úsudok, nepredstavuje žiadne riziko pre dieťa. A k rovnakému záveru dospel aj ustanovený znalec v predchádzajúcom konaní, ktorým bol naposledy upravený styk otca s dieťaťom, ktorého závery neboli zo strany matky spochybnené.

1.10 Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že otec má tiež podmienky pre výchovu a starostlivosť o maloletého v mieste svojho bydliska, v byte v ktorom býva a ktorý je tiež prispôsobený potrebám

dieťaťa. Je v záujme maloletého upevňovanie a prehĺbovanie vzťahu s otcom prostredníctvom styku v rozsahu, aký čiastočne otec navrhol, s tým, že súd vymedzil jednotlivé časy začiatku a konca styku odlišne s prihliadnutím na maloleté dieťa, pričom vymedzil aj rozsah styku otca s maloletým dieťaťom aj počas letných prázdnin a vianočných a veľkonočných sviatkov. Takisto je to príležitosť pre maloletého vytvoriť si vzťah aj k otcovej rodine, čo je tiež v záujme dieťaťa. Súd na základe vykonaného dokazovania a po právnom posúdení veci dospel k záveru, že pre zdravý vývoj dieťaťa je v jeho najlepšom záujme, aby sa upevnila a ďalej budovala jeho väzba k otcovi, zároveň má dieťa právo na starostlivosť otca, preto návrhu otca vyhovel a styk otca upravil počas víkendov a sviatkov a prázdnin tak, ako je uvedené v treťom výroku tohto rozsudku.

1.11 Súd rešpektujúc rodičovské práva otca a možnosť podieľať sa prostredníctvom stretávania sa s dieťaťom aspoň v obmedzenej miere na jeho výchove, upravil aj styk otca s maloletým synom aj počas týždňa, kedy maloletý navštevuje predškolské zariadenie a primerane potrebám dieťaťa upravil styk otca s dieťaťom počas týchto dní, a to po určitom období aspoň troch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku, a to štvrtým výrokom tohto rozsudku.

1.12 Záverom súd prvej inštancie apeloval na rodičov, aby priebeh odovzdávania a preberania dieťaťa, ako aj samotný čas stretnutia otca s maloletým realizovali tak, aby dieťa na stretnutie pripravili aj psychicky a pozitívne ho motivovali. V tejto situácii musia vynaložiť o to viac snahy, aby to maloletemu čo možno najviac uľahčili, a aby pružne reagovali na jeho aktuálne emočné rozpoloženie. Je na zodpovednosť oboch rodičov, či sa tento styk bude realizovať a či sa bude realizovať za dieťaťu príjemných podmienok, alebo naopak, či bude opätovne potrebný zásah do výkonu rodičovských práv a povinností zo strany súdu, prípadne zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí.

1.13. Súd aplikoval ustanovenia 36 ods. 1, § 24 ods. 1, 2, 4, 5, § 25 ods. 1, 2, § 26, § 35, § 28 ods. 1, 2, § 62 ods. 4, 5, § 63 ods. 1, 2, 3, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, § 6 ods. 1 § 8 ods. 1, § 11 ods. 3 písm. a) zákona č. 300/1993 Z. z. o mene a priezvisku, § 29 ods. 1 a 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku podala odvolanie matka maloletého, ktorým napadla výrok III, IV a V rozhodnutia. O odvolaní bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 24CoP/57/2023 zo dňa 18. januára 2024 tak, že odvolací súd potvrdil rozsudok vo výrokoch III., IV., V. a VII. Výrokom II rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1 V odôvodnení rozsudku konštatoval vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol, odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožnil.

2.2 V odôvodnení rozsudku v bode 11 odvolací súd uviedol, že od poslednej úpravy styku otca s mal. B. uplynuli už viac ako tri roky. Maloletý B. v čase vyhlasovania rozsudku súdu prvej inštancie mal už viac ako štyri roky. Dieťa v takomto veku už môže navštevovať predškolské zariadenie a dlhšie odlúčenie od matky je teda pre neho zvládateľné a dokonca žiaduce, čo vyplýva aj zo záverov znaleckého posudku. Je preto vhodné rozšíriť úpravu stretávania sa otca so synom. Čo sa týka rozsahu úpravy, súd nie je viazaný návrhom v konaní o úprave styku, a preto mohol styk otca s mal. B. upraviť bez viazanosti návrhom, ktorý podal otec. Vodítkom je najlepší záujem dieťaťa. Súd prvej inštancie vychádzal zo záverov znaleckého posudku, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu dostatočným spôsobom zodpovedal na všetky otázky súvisiace s úpravou styku otca s mal. B.. Ani kolízny opatrovník nenamietal rozšírenie styku a sám navrhoval, aby sa úprava styku zrealizovala aj s prespaním mal. B. u otca.

2.3 Odvolací súd v bode 12 rozsudku dôvodil, že aj keď otec trpí psychiatrickými diagnózami (depresia, poruchy psychiky súvisiace s nadužívaním alkoholu) aj z lekárskeho správ aj zo znaleckého posudku vyplýva, že otec sa lieči, už dlhšie abstínuje, navštevuje psychiatra aj psychológa. Existencia uvedenej psychiatrickej diagnózy nie je sama osebe dôvodom na obmedzenie styku otca so synom alebo konštatovanie, že otec je pre syna nebezpečný. Tieto diagnózy by boli rizikom pre rozšírenie styku otca s mal. B. vtedy, ak by sa prejavovali nebezpečne v správaní otca. V konaní nebolo nijakým spôsobom preukázané, že otcove správanie je nebezpečenstvom pre mal. B.. Aj z tohto dôvodu znalecký posudok psychiatra nebol v konaní potrebný, ustanovená znalkyňa v dostatočnom rozsahu zhodnotila aj psychiatrické diagnózy otca.

2.4 To, že otec má záujem o syna vyplýva nielen zo znaleckého posudku vypracovaného v tomto konaní, ale aj z predchádzajúceho znaleckého posudku vypracovaného v pôvodnom konaní. V konaní nebolo preukázané, že posttraumatická stresová porucha mal. B. mu znemožňuje stretávať sa v širšom rozsahu s otcom a nebolo ani preukázané s čím táto posttraumatická stresová porucha súvisí. Z vykonaných dôkazov vyplýva, že aj maloletý má dobrý vzťah s otcom a otec je prínosom v živote svojho syna.

2.5 Odvolací súd súhlasil s hodnotením súdu prvej inštancie, že lekárske správy MUDr. Q. nemajú dôkaznú silu, ktorá by mohla zvrátiť závery, ktoré vyplynuli zo znaleckého posudku. Pokiaľ lekárka pri vyšetrení pracuje len s matkou a so synom a vyjadruje sa aj ku vzťahu syna k otcovi, nemôže byť takáto správa takým plnohodnotným dôkazom ako znalecký posudok vypracovaný za súčinnosti oboch rodičov a dieťaťa.

2.6 Tvrdenia matky o nevyhovujúcom prostredí u otca, ako aj tvrdenia o tom, že maloletý sa pred stretnutím s otcom pocikáva a že sa cíti lepšie, keď sa s otcom nestretáva, neboli v konaní preukázané. V konaní nebolo preukázané, že otec nevyužíval možnosť stretávať sa s mal. B. podľa doterajšej úpravy a podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na postoj matky je pochopiteľné, že styk za neustálej prítomnosti matky môže byť pre otca aj deprimujúci a frustrujúci.

2.7 Záverom odvolací uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dostatok dôkazov, aby bol riadne zistený skutočný stav, nebolo potrebné zisťovať, ako sa skončili opatrenia vykonávané v Centre pre deti a rodiny M.. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok vrátane súvisiacich výrokov o trovách konania potvrdil postupom podľa § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ust. § 387 ods. 1 CSP.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletého. Prípustnosť dovolania vyvodila z ust. § 420 písm. f) CSP (teda súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces).

3.1 Za najzávažnejšie porušenie práva na spravodlivý proces pri rozhodovaní odvolacieho súdu považovala to, že odvolací súd ignoroval jej podanie zo dňa 11. decembra 2023 označené ako Výjadrenie matky vo veci samej a dôkazy, ktoré matka k tomuto podaniu doložila. V rozsudku nie je žiadna zmienka o tom, že by sa odvolací súd s týmto podaním oboznámil a pritom sú pre posúdenie veci kľúčové a nemožno ich v žiadnom prípade prehliadať. V podaní poukázala na počet termínov, v ktorých sa otec dobrovoľne vzdal stretnutí s maloletým, pričom vzhľadom na túto skutočnosť dovolateľka dedukuje, že celá podstata návrhu otca smeruje len na zníženie výživného. Otec sa z vlastnej iniciatívy vzdal práva využívať styk, čím sa jeho kontakt s maloletým B. prakticky zrušil celkom. Maloletý doposiaľ u svojho otca neprespal, nemá tam podľa názoru dovolateľky vytvorené podmienky. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za arbitrárne a nezákonné.

3.2 Dovolateľka sa nestotožnila s výsledkom vykonaného dokazovania ohľadne potenciálneho vplyvu psychiatrických diagnóz otca maloletého na realizovanie styku s maloletým, ako aj so spôsobom hodnotenia jej dôkazov - správ od detskej psychiatricky MUDr. R. Q.. Dovolateľka trvá na vyhotovení znaleckého posudku znalcom z odboru psychiatrie, ktorý jediný je oprávnený vyhodnotiť, aké môžu byť účinky liekov predpísaných psychiatrom na otca maloletého.

3.3 Dovolateľka tiež nesúhlasila s rozsahom súdom nariadeného styku, ktorý rozhodol ultra petitem, teda vo väčšom rozsahu, ako to navrhoval a požadoval otec a ako to odporúčala znalkyňa Mgr. K., a to bez relevantného odôvodnenia. Otec žiadal o jeden týždeň v júli a jeden týždeň v auguste, pričom súd upravil styk tak, že počas letných prázdnin sa s ním môže stretávať nepretržite 10 dní v júli a 11 dní v auguste. Uvedené platí aj na Vianoce, kde otec požadoval styk v dňoch 24., 25., a 26. 12 (3 dni, 2 noci) každý párny rok u otca, ale styk súd upravil tak, že otec je oprávnený sa s maloletým B. stretávať 23. 12 až 28. 12. (6 dní, 5noci) každý nepárny rok. Matka považuje za neprimerané, aby maloleté dieťa nemalo možnosť ani na prvý alebo druhý sviatok vianočný absolvovať štedrú večeru so svojou mamou. Poukázala na skutočnosť, že dieťa sa jej podľa navrhovanej úpravy vráti až dňa 28. 12. večer, kedy slávnostná atmosféra už odoznela.

3.4 Dovolateľka požiadala o odklad vykonateľnosti a právoplatnosti rozhodnutia v zmysle ust. § 444 CSP.

3.5 Záverom dovolateľka žiadala zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III, IV, V a VII a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník rozsiahlou správou zo dňa 11. 4. 2024. Konštatoval, že vykonaným šetrením sa zistilo, maloletý B. nebol v domácnosti otca 9 mesiacov a bez prítomnosti matky nikdy nestrávil s otcom čas, preto sa dňa 21. 3. 2024 uskutočnilo na úrade stretnutie s rodičmi maloletého B. a pracovníčkami CDR Spišská Nová Ves na vykonanie odborných metód práce, na prispôbenie sa novej situácii v rozsahu max 20 hodín. Cieľom odborných metód má byť, aby sa rodičia dokázali dohodnúť vo veci realizovania styku. Závažnou komplikáciou vo vzťahu je komunikačná bariéra medzi rodičmi, ktorá blokuje dohodu v záujme maloletého, prehľbuje rodičovský konflikt, čo do budúcnosti môže ovplyvniť najmä psychický a sociálny vývin maloletého dieťaťa, predchádzanie prehľbovania konfliktu - apelácia na vzájomnú empatiu voči právam a povinnostiam druhého rodiča. Otec ako oprávnený súhlasil s tým, aby jeho styk s maloletým nebol podľa právoplatného rozhodnutia súdu, ale aby prebiehal v CDR Spišská Nová Ves, pracovisko K. N. v prítomnosti tretej osoby. Kolízny opatrovník navrhol dovolanie matky zamietnuť a potvrdiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spolu s rozsudkom odvolacieho súdu.

5. K podanému dovolaniu sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu otec maloletého. Navrhol dovolanie zamietnuť. Uviedol, že dôvodom oslabenia vzťahu s maloletým je vo väčšine prípadov nemožnosť stykov, ktoré vedome zapríčiňuje matka, ktorá tvrdí, že maloletý trpí chorobami. Styk otca s maloletým v rozsahu jeden a pol hodiny za dva týždne považuje za neakceptovateľný a otec s ním nesúhlasí, nakoľko má o syna a jeho rozvoj záujem. Informácie o možnosti bezpečného stretávania otca s maloletým B. poskytlo znalecké dokazovanie znalkyne z odboru psychológie, odvetvie poradenská psychológia, ktorá uviedla, že otcove psychiatrické diagnózy nijako neovplyvňujú otcovu schopnosť starať sa o maloleté dieťa a nie sú preň žiadnym ohrozením. Postup odvolacieho súdu považuje za správny a v konaní bol spoľahlivo zistený skutkový stav veci.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné, avšak nie je dôvodné.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolateľka v dovolaní uviedla ako dovolací dôvod ust. § 420 písm. f) CSP a odvolaciemu súdu vytkla, že sa nezaoberala jedným z podaní, ktoré súdu adresovala 11. 12. 2023 a označila ho ako

Vyjadrenie matky vo veci samej a dôkazy, ktoré matka k tomuto podaniu doložila. V rozsudku nie je žiadna zmienka o tom, že by sa odvolací súd s týmto podaním oboznámil a pritom sú pre posúdenie veci kľúčové a nemožno ich v žiadnom prípade prehliadať. V podaní poukázala na počet termínov, v ktorých sa otec dobrovoľne vzdal stretnutí s maloletým, pričom vzhľadom na túto skutočnosť dovolateľka dedukuje, že celá podstata návrhu otca smeruje len na zníženie výživného. Otec sa z vlastnej iniciatívy vzdal práva využívať styk, čím sa jeho kontakt s maloletým B. prakticky zrušil celkom. Maloletý doposiaľ u svojho otca neprespal, nemá tam podľa názoru dovolateľky vytvorené podmienky. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za arbitrárne a nezákonné.

11. K námietke dovolateľky ohľadne nevysporiadania sa odvolacieho súdu s jej vyjadrením zo dňa 11.

12. 2023 dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa nemusí vysporiadať so všetkými argumentami uvádzanými odvolateľkou, ale len s tými, ktoré považuje za relevantné, na ktorých záviselo rozhodnutie vo veci. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. V danom prípade považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie za právne správne a dostatočne odôvodnené, súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie a samotná skutočnosť, že sa dovolateľka s výsledkom vykonaného dokazovania nestotožňuje, nezakladá dôvodnosť dovolania. Nad rámec uvedeného dovolací súd už len uvádza, že vyjadrenie matky nie je spôsobilé v žiadnom smere zmeniť rozhodnutie odvolacieho súdu, reflektuje problematickú komunikáciu rodičov maloletého a neschopnosť rodičov dohodnúť sa ohľadne starostlivosti a kontaktu otca s maloletým. Dovolací súd zdôrazňuje, že problematika výživného nebola predmetom prieskumu odvolacieho súdu, nakoľko v tejto časti bolo konanie právoplatne zastavené, keďže otec vzal svoj návrh späť s jej súhlasom a v tejto rovine považuje argument matky za bezpredmetný.

12. Dovolateľka ďalej vytkla súdom nižšej inštancie spôsob hodnotenia dôkazov ohľadne potenciálneho vplyvu psychiatrických diagnóz otca maloletého na realizovanie styku s maloletým, ako aj so spôsobom hodnotenia jej dôkazov - správ od detskej psychiatricky MUDr. R.É. Q.. Dovolateľka trvá na vyhotovení znaleckého posudku znalcom z odboru psychiatrie, ktorý jediný je oprávnený vyhodnotiť, aké môžu byť účinky liekov predpísaných psychiатrom na otca maloletého.

13. Dovolací súd k tejto námietke uvádza, že je nedôvodná a v celom rozsahu sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v bodoch 12 až 14, na ktoré aj poukazuje. Samotná skutočnosť, že matka s názorom súdov nižších stupňov nesúhlasí nezakladá dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f) CSP. Súd prvej inštancie na pojednávaní vykonanom dňa 26. 9. 2022 matkin návrh na doplnenie dokazovania z odboru psychiatria za účelom posúdenia psychického stavu otca a dieťaťa a zistenia rozsahu stretávania otca s dieťaťom uznesením zamietol a podrobne sa s tým vysporiadal v bodoch 53 a 54 svojho odôvodnenia. Skutočnosť, že matka chce poznať názor odborníka na psychický stav svojho bývalého partnera a prípadný vplyv na ich maloleté dieťa nezakladá automaticky jej nárok na nariadenie znaleckého dokazovania súdom. V súlade s ust. § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná. Súd nemusí vykonať všetky stranami navrhnuté dôkazy, pokiaľ ich nepovažuje za potrebné, čo však musí vyargumentovať v odôvodnení rozhodnutia. Dovolací súd oboznámia sa s obsahom spisového materiálu konštatuje, že oba sudy dostatočne zistili skutkový stav a dostatočne aj vyargumentovali nepotrebnosť matkou navrhnutého doplnenia dokazovania znaleckým posudkom otca z odboru psychiatrie.

14. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že na zodpovedanie otázok ohľadne osobnostnej štruktúry rodičov, dieťaťa, ich vzájomného vzťahu a citových väzieb, so zameraním sa na povahové vlastnosti, intelektové predpoklady a schopnosť poskytnúť dieťaťu stabilné výchovné prostredie pre jeho ďalší vývoj je oprávnený a plne spôsobilý práve znalec v odbore psychológia, odvetvie poradenská psychológia. Otcove psychiatrické diagnózy sa nijakým negatívnym

spôsobom neodzrkadlili na v konaní ustanoveným znalcom nadobudnutým vyššie popísaným poznatkom ovplyvňujúcim schopnosť rodiča postarať sa o svoje maloleté dieťa. Navyše súd poukázal aj na lekárske správy od psychiatra MUDr. F. zo dňa 24. 04. 2019 a zo dňa 27. 04. 2021 z vyšetrenia otca, ktorý opakovane uviedol, že nie je dôvod predpokladať, že by sa otec o svoje dieťa nevedel postarať bez prítomnosti matky, nakoľko jeho stav neovplyvňuje jeho úsudok, nepredstavuje žiadne riziko pre dieťa. A k rovnakému záveru dospel aj ustanovený znalec v predchádzajúcom konaní, ktorým bol naposledy upravený styk otca s dieťaťom, ktorého závery neboli zo strany matky spochybnené.

15. Vo vzťahu k argumentu dovolateľky ohľadne spôsobu hodnotenia dôkazov - lekárskeho správ od MUDr. R. Q. dovolací súd len opätovne poukazuje na bod 14 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd uviedol, že pokiaľ lekárka pri vyšetrení pracuje len s matkou a so synom a vyjadruje sa aj ku vzťahu syna k otcovi, nemôže byť takáto správa takým plnohodnotným dôkazom ako znalecký posudok vypracovaný za súčinnosti oboch rodičov a dieťaťa. Pozornosti dovolacieho súdu neušla správa k vykonávaniu opatrenia pre mal. dieťa B. H. zo dňa 8. 4. 2024, v zmysle ktorej otec nevidel maloletého syna 9 mesiacov a koordinátorka navrhla stretávanie otca s maloletým za prítomnosti pracovníka CDR SNV, aby sa obnovila väzba medzi otcom a maloletým. Z obsahu správy je evidentné, že medzi rodičmi panuje napätie, nie je medzi nimi žiadna komunikácia a to najmä z matkinej strany, stretnutie zo dňa 27. 3. 2024 prebiehalo v napätí a odpore zo strany maloletého, ktorý kopíroval náladu a správanie matky.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že rodičmi maloletého dieťaťa sú tak matka dieťaťa, ako aj jeho otec, ktorý má tiež právo podieľať sa na jeho výchove a starostlivosti, o čo sa v konaní aj snaží. Maloleté dieťa by sa nemalo stať obeťou konfliktu svojich rodičov z dôvodov rokmi nahromadenej frustrácie, hnevu, sklamaní a zranenej pýchy. V praktickom živote by to mali byť práve rodičia - bývalí partneri, ktorí majú vynakladať maximálne úsilie zmierniť už aj tak náročnú situáciu maloletého minimálne tým, že sa budú snažiť navzájom rešpektovať a vychádzať spolu korektným spôsobom. Matka svojím prístupom nenapomáha rozvoju vzťahu maloletého s otcom, zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že je voči otcovi v odpore o čom svedčí aj fakt, že odmieta vstúpiť do miestnosti, ak sa v nej nachádza otec. K stretávaniu s otcom syna nemotivuje, maloletého na styk s otcom pripravuje slovami musíš. Dieťa tak vo vzťahu k otcovi len kopíruje negatívny postoj a správanie matky. Dovolací súd tu len dodáva, že matka svojím prístupom oberá svoje dieťa o možnosť poznať svojho otca a umožniť mu mať v živote aj mužský vzor.

17. K námietke matky ohľadne rozsahu nariadeného styku potvrdeného odvolacím súdom nad rámec otcovho návrhu dovolací súd uvádza, že aj táto námietka je nedôvodná. V zmysle ust. § 40 CMP súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Určenie spôsobu a rozsahu starostlivosti o maloletých tiež spadá do určenia kategórie mimosporových právnych vzťahov, vo vzťahu ku ktorým je dôvodný osobitný procesný postup vyplývajúci z osobitných procesných princípov. Vyšetrovací princíp a princíp materiálnej pravdy v mimosporových konaniach prenášajú „zodpovednosť“ za priebeh konania v širšom rozsahu na konajúci súd. Pre priebeh dokazovania sa primerane použijú ustanovenia o dokazovaní v Civilnom sporom poriadku. Keďže mimosporové konanie je ovládané zásadou zistenia skutočného stavu veci, je zrejmé, že podkladom rozhodnutia súdu bude sumár zistení, ktoré sa čo najviac približujú skutočnému stavu veci. V konaní bolo zistené, že rozsah dovtedy nastaveného stretávania otca s maloletým B. nebol dostatočný a z dôvodu vyššieho veku je vhodné nastaviť stretávanie s maloletým v širšom rozsahu tak, aby mal aj otec možnosť vybudovať si so synom vzťah.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolanie matky maloletého bolo nedôvodné, dovolací súd sa nezaoberal návrhom na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti v zmysle ust. § 444 CSP.

19. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnilo dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto v sumáre

dovolanie dovolateľky podľa ustanovenia § 448 zamietol.

20. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.